

Agneta Möller-Salmela

Jag har varit med i projektet "Lukupesä" (Läsboet) som mentor och projektdeltagarna har även besökt Upplevelserummet i Hangö (Foto: Nina Leppälä).

Hangö
stads-
bibliotek

Boksamtalets metoder och möjligheter

Som Läsinspiratör på stadsbiblioteket har jag utvecklat Hangömodellen för att locka barn och ungdomar att läsa. Varje grupp och klass får nio litterära program per läsår i Upplevelserummet. År 2022 besöktes rummet av 232 grupper. I rummet arbetar jag med många olika metoder. Den hemliga röstningen är en av dem. Med röstningen som grund får gruppen igång fina boksamtal. Deltagarna känner sig sedda och böckerna och berättelserna berör på djupet. Bjud in till boksamtal i en atmosfär av värme, omsorg och gemenskap

Nyckelord: boksamtal, bibliotek, hangömodellen

I Upplevelserummet arbetar jag med många olika metoder. Den hemliga röstningen är en av dem. Med röstningen som grund får gruppen igång fina boksamtal. Deltagarna känner sig sedda och böckerna och berättelserna berör på djupet.

Hur bemöter du gruppen? Hur väl känner du till boken? Är du en varm och bekräftande samtalspartner? Har du provat metoden med den hemliga röstningen? Hittar du samvetsfrågor och etik mellan raderna i boken som du har valt?

Inför ett lyckat boksamtal behöver du ha gjort ett bra förarbete. Givetvis har du läst boken och funderat över frågeställningar som samtidigt berör både boken och läsaren. Du har iakttagit hur boken har uppfattats och vilka känslor den har skapat hos åhörarna. Er miljö är lugn och trygg. Du känner att det finns förtroende i din grupp. Där finns en tillåtande atmosfär av värme, omsorg och gemenskap. Du är själv helt närvarande i stunden och bjuder på dina erfarenheter då det behövs. Lyssna på varje elev! Sträva till ett utvecklande samspel där dina ord, din röst och ditt kroppsspråk stämmer överens.

Visa intresse, ha värme i din röst, nicka och iaktta!

Titta i ögonen och stärk hela tiden samtalspartnerns självkänsla i samtalet. Kommunera be-

kräftande och uppmuntrande och bjud in alla i gemenskapen. Motivation till läsning går via det goda samtalet. Metoder för att göra bokens innehåll för var och en betydelsefullt på ett personligt plan leder till ett större intresse för den tillsammans i stunden lästa boken och på sikt för böcker i allmänhet. I böcker finns etiska frågeställningar och samvetsfrågor som har betydelse även i läsarens eget liv. Det gäller att hitta dessa. Att använda bokens innehåll och persongalleri för att göra kopplingar till läsarens känslor, attityder och värderingar gör boken relevant för varje läsare. Läsaren känner sig sedd. På sikt får läsaren positiva känslor för läsning och böcker.

Att ta ställning och samtala om handling och personer gör boken mer angelägen och läsaren mer engagerad

Eleven får se sig själv i relation till andra och omvärlden. Genom att krypa in under skinnet på bokens huvudpersoner kommer läsaren via jämförelser stegvis även underfund med sig själv. Känslor namnges och värderingar blir tydliga. Identiteten formas och växer fram. I varje bok finns det massor av frågeställningar där läsarnas förhållningssätt och attityder ger upphov till intressanta och givande samtal i gruppen. Samtalsaren blir tydlig inför sig själv och får tillfälle att

formulera sina tankar. Boken ger läsaren möjlighet att se sig själv utifrån och andra inifrån. Man kan tänka att en bok föds på nytt varje gång den läses av en ny läsare. Alla läsare är olika och har olika bakgrund och erfarenheter. Det finns samtalsöppningar nästan mellan varje mening.

Den hemliga röstningen

Den hemliga röstningen är en mycket användbar metod i alla situationer och med vilken bok, text eller berättelse som helst. Under boksamtalet ber du åhörarna att täcka för sina ögon med ena handen samt att markera med den andra handen som svar på då du ställer en fråga med två svarsalternativ. Genom denna metod blir åhöraren tvungen att helt tänka själv och blir inte påverkad av de andras åsikter. Åhöraren ser inte heller hur kamraterna röstar, endast frågeställaren ser svaren. Efter detta öppnar man upp till samtal med att fråga om någon vill berätta och motivera varför hen röstade på sitt alternativ. Detta är naturligtvis frivilligt annars är röstningen inte hemlig. En engagerande fråga får åhörarna att ta del i samtalet.

Hela årets tema i Upplevelserummet är "Gårdagens, dagens och morgondagens hjältar". Där berättas om fotbollsspelaren Lionel

Messis välgörenhetsarbete bland barn och ungdomar. I den hemliga röstningen frågas om deltagarna skulle göra välgörenhetsarbete om de som vuxna blir förmögna. En annan hjälte, Ruth Harkness, hämtade en levande panda till en zoo i Chicago. Där gäller den hemliga röstningen djur i fångenskap och de två pandornas, Lumis och Pyrys, öde i djurparken i Etseri. Pojkarna i Isca Academy i Storbritannien protesterade mot skoluniformen i sin skola. De tyckte att den var obekvämlig och alltför varm. Här svarar åhörarna hemligt på frågan om de skulle vilja ha en skoluniform eller inte. Exemplet leder till en diskussion om fördelar och nackdelar med en skoluniform.

GÖR SÅ HÄR!

Välj dina böcker eller din text noggrant.

Fundera var i texten det finns känslor och värderingsfrågor.

Summera kort innehållet och personens tankar, känslor, val och beslut för åhörarna.

Hur skulle du ha tänkt, känt, gjort, valt beslutat?

Rösta hemligt och öppna upp för diskussion.